

ELEKTRO- i RADJOTECHNIKA

BEZPŁATNY DODATEK DO NR. 19 „RYNKU METALOWEGO I MASZYNOWEGO“

Elektrotechnika — telefonja i radjofonja na II. Międzynarodowym Targu Poznańskim.

Dział ten przedstawia się w całym swoim zespole dokładniej i kompletniej, aniżeli w inne lata.

W dziedzinie wytwórczości maszyn elektrycznych występuje przede wszystkim Elektrobudowa — Spółka Akcyjna z Łodzi ze swojemi silnikami wszelkich rozmiarów na prąd zmienny. Zaś Polskie Towarzystwo Elektryczne demonstruje swoje motory na prąd stały. Górnośląską fabrykę motorów elektrycznych, generatorów, transformatorów i t. p. zastępuje poznańska firma Wincenty Zgoła. Polskie Towarzystwo Elektryczne — Warszawa — Katowice — za pośrednictwem Biura Elektrycznego Sawicki i J. Gosiewski wystawia motory elektryczne, transformatory i prądnice, zaś Sp. Akc. K. Szopotański i S-ka — Warszawa — aparaty elektryczne. Następuje piękny zespół silników elektrycznych,

przyborów instalacyjnych i własnej konstrukcji urządzeń odgromnikowych, tablic rozdzielczych etc. poznańskich zakładów przemysłowych „Strzały“.

Wśród poznańskich firm zwracało uwagę przechodniów stoisko p. Inż. Gaertiga i S-ki Elektromierz, M. Nowaka, Poznańskiego Towarzystwa Telefonów, wystawiające wszelkie przyrządy i urządzenia instalacyjne telefoniczne i radjofoniczne. Z drobnemi artykułami z branży elektrotechnicznej własnego wyrobu wystąpiła firma inż. St. Ciszewski — Bydgoszcz. Akumulatory wystawiała S-ka Akc. Tudor. Towat, zobrazowała piękny wzór automatycznych telefonów gdańskiej Telefon-Gesellschaft. W końcu nadmienić jeszcze wypada efektowne wystąpienie polsko-holenderskiej fabryki żarówek i lamp elektrycznych wszelkich rodzajów Philips.

„STRZAŁA“ ZAKŁADY PRZEMYSŁOWE INŻ. EWARYST NAMYSŁ

AL. MARCINKOWSKIEGO 20
TELEFON NR 50-65.

POZNAŃ

UL. WENECJAŃSKA NR. 5
TELEFON NR. 25-24.

BUDOWA:

Elektrowni miejskich, okręgowych i prywatnych
Urządzeń elektrycznych dla siły i światła
Wciągów (liftów) elektrycznych
Kompletnych stacji akumulatorowych
syst. „Dr. Pollak“.

Własne
warsztaty
ślusarskie
i
elektrotech-
niczne

DOSTAWA

wszelkiego rodzaju

Dynamo-maszyn i motorów
elektrycznych

Przyrządów i aparatów mierniczych
Wszelkich materiałów instalacyjnych
Oświetleń elektrycznych stylowych i pojedynczych

SPECJALNOŚĆ: Szczotki węglowe

Reprezentacja najpoważniejszych firm i fabryk krajowych i zagranicznych

1797

Ta bodaj krótka rewja wystawców z zakresu elektrotechniki, telefonji i radjofonji daje nam dobre wyobrażenie rosnącego z roku na rok zainteresowania się temi gałęziami przemysłu najnowszego. W porównaniu do wystawy z roku ubiegłego i lat po-

przednich jest ona bezsprzecznie okazalsza, a przede wszystkim kompletniejsza, dająca pogląd na całokształt tego przemysłu, a nie tylko na pewne jego części. Jestto zapewne początek nowej ery elektrotechniki, telefonji i radjofonji w Polsce. Pew.

Pierwsza ogólnopolska wystawa radjowa.

W dniu 15 maja nastąpi w Warszawie otwarcie pierwszej ogólnokrajowej wystawy radjowej w Szkole Podchorążych. Wystawa ma na celu propagandę radja i pokaz naszych wysiłków i efektów w tej dziedzinie. Jak się dowiadujemy, udział wystawców jest bardzo liczny, to też wystawa budzi wielkie zainteresowanie.

Wystawę rozdzielono na pięć grup samoistnych.

I. Dział wojskowy najokazalszy tak rozmiarami jak i rodzajem eksponatów. Dla pomieszczenia tego działu, potrzeba 8.000 m² powierzchni wolnej i przeszło 1.500 m² powierzchni krytej.

II. Dział dydaktyczno-naukowy zajmie powierzchnię około 600 m². Dział ten oparty głównie na demonstracjach, pouczać będzie publiczność i młodzież szkolną o zasadach współczesnej radjotechniki. W określonych godzinach odbywać się będą popularne wykłady naukowe, wyjaśniające

przy pomocy aparatów fizycznych i pokazów świetlnych, zasady radjotechniki. Wreszcie w dziale tym pokazywane będą aparaty historycznej wartości, sprowadzone z zagranicznych muzeów.

III. Dział przemysłowy zajmujący salę o powierzchni 800 m² reprezentować będzie przemysł radjotechniczny.

IV. Dział pocztowy ilustrować będzie rozmiary dotychczasowej służby radjotechnicznej na ziemiach polskich. Na wystawie demonstrowane będzie przyjmowanie depech przy pomocy aparatu Krieda, będącego w posiadaniu stacji warszawskiej.

V. Dział radjo-amatorski.

W skład komitetu wykonawczego wchodzi: gen. Rybiński, dyr. Chamiec, major Jackowski, dyr. Rudniewski, inż. Plebański i inż. Porębski.

Unormowanie eksploatacji radjofonu.

Spółka akcyjna p. f. „Polskie Radjo“, której przekazane zostało w drodze koncesji wyłączne prawo zorganizowania i eksploatacji radjofonów w Polsce, rozpoczęła w dniu 18 kwietnia rb. nadawanie stałego programu radjofonicznego.

Program stałych produkcji radjofonicznych obliczony jest na 4 godziny dziennie i obejmować będzie koncerty muzyczno-wokalne, odczyty, wykłady, komunikaty prasowe, polityczne, handlowe, giełdowe, sportowe, meteorologiczne itp.

Poza tym stałym programem za pośrednictwem stacji radjofonicznej wydawane będą w razie potrzeby wiadomości urzędowe.

Codzienny program produkcji radjofonicznych i godziny seansów zapowiadane są w przeddzień przez radjostację nadawczą, jak również podawane do wiadomości publicznej za pośrednictwem prasy codziennej.

W jednym z najbliższych numerów „Monitora Polskiego“ będzie ogłoszona taryfa opłat abonamentowych i sposób pobierania ich od posiadaczy radjoodbiorników za korzystanie z produkcji radjofonicznych (broad-castingowych), mające obowiązywać od dn. 1 maja 1926 r. na całym obszarze Rzeczypospolitej Polskiej.

Na uwagę zasługują następujące szczegóły:

1) od każdego pojedynczego radjoodbiornika, zainstalowanego w mieszkaniu prywatnym dla wy-

łącznego użytku abonenta, lub w instytucjach rządowych, komunalnych, dobroczynnych (szpitale, ochronki, przytułki), w zakładach naukowych i lokalach stowarzyszeń kulturalno - oświatowych — dla członków tych stowarzyszeń, z wyłączeniem demonstracji publicznych płatnych — opłaty abonamentowe wynoszą po 30 zł. rocznie, po 8 zł. kwartalnie, po 3 zł. miesięcznie;

2) niezależnie od ilości radjoodbiorników, zainstalowanych w lokalach stowarzyszeń radjoamatorów lub w lokalach przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych, trudniących się sprzedażą radjoparatów — po 60 zł. rocznie, po 16 zł. kwartalnie, po 6 zł. miesięcznie;

3) od każdego radjoodbiornika, zainstalowanego w lokalach publicznych (hotele, restauracje, cukiernie i t. p.), o ile za korzystanie z audycji nie jest pobierana specjalna opłata — po 90 zł. rocznie, po 24 zł. kwartalnie, po 9 zł. miesięcznie;

4) od każdego radjoodbiornika, zainstalowanego w lokalach publicznych, o ile za korzystanie z audycji pobierana jest opłata — za każdy pojedynczy seans 20 zł. lub 350 zł. miesięcznie.

Opłaty winny być uiszczane za dany okres z góry w ciągu pierwszych 7 dni płatności.

poleca ze składku:

FABRYKA ARTYKUŁÓW ELEKTROTECHNICZNYCH

Inż. ST. CISZEWSKI i S-ka

Sp. z o. p.

2752

Bydgoszcz, Św. Trójcy 3

Korki bezp. Ed.

Wstawki (Patrony) bezp. D-II.

Wtyczki porcel.

Paseczki (Lamelki) topik.

i wiele innych.

Bezpieczniki tabl. i uniw.

Rozezerpki d/rurki, kuhlo

Wtyczkowe gniazda porcel.

Wieszarki izol. 10 mm 1/4"

Sprzedaż hurtowa. ☉ Wyrób własny krajowy. ☉ Ceny konkurencyjne.

Oplaty te inkasować będą w imieniu Sp. akc. „Polskie Radio“ urzędy pocztowo - telegraficzne w sposób następujący:

W miejscowościach, gdzie doręczanie korespondencji uskutecznia się bezpośrednio przez organa pocztowe, mają listonosze zgłaszać się w ciągu pierwszych 6-ciu dni każdego okresu płatniczego do osób zainteresowanych po odbiór należności, po otrzymaniu której będą wystawiać odpowiednie pokwitowania.

Natomiast do osób, zamieszkałych w t. zw. pozamiejscowym okręgu doręczeń urzędu pocztowego, gdzie doręczanie korespondencji odbywa się za pośrednictwem organów gminnych itp. — będą rozsyłane wezwania o zgłoszeniu się do urzędu celem uiszczenia opłaty abonamentowej.

W związku z powyższem nastąpiła zmiana rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dn. 10 października 1924 r. w sprawie zakładania, utrzymania i eksploataowania urządzeń radiotechnicznych oraz wyrobu sprzętu radiotechnicznego i handlu tym sprzętem (Dz. U. R. P. Nr. 99, poz. 915).

Nadmienić jeszcze należy, że posiadacze niezarejestrowanych dotychczas radiostacji odbiorczych, o ile nie zarejestrują ich do dnia 15 maja 1926 r., jak również wszyscy ci, którzy w przyszłości instalować będą podobne stacje bez uzyskania upoważnienia, lub uchylać się będą od uiszczania należnych opłat abonamentowych za korzystanie z produkcji radiofonicznych (broad - castingowych), pociągani będą do odpowiedzialności karnej.

Programy codzienne stacji nadawczych.

Warszawa, długość fali 480.

Godz. 5.30—6.00 po poł.: Koncert popołudniowy.
Godz. 6.00—6.25: Odczyty i wykłady.
Godz. 6.30—7.00: Koncert.
Godz. 7.00—7.20: Odczyty i wykłady.
Godz. 7.20—7.55 wiecz.: Sprawozdanie giełdy rolniczej.

Berlin, długość fali 504 i 571.

Godz. 10.10 przed poł.: Podanie wiadomości o cenach detalicznych artykułów pierwszej potrzeby.
Godz. 10.15: Najnowsze wiadomości. Meteorologia.
Godz. 11—12.50 po poł.: Koncert poranny.
Godz. 12.20: Krótkie sprawozdanie giełdy berlińskiej.
Godz. 12.55: Sygnał czasu ze stacji w Nauen.
Godz. 1.15: Najnowsze wiadomości. Meteorologia.
Godz. 2.20: Sprawozdanie z giełdy berlińskiej.
Godz. 3.10: Giełda płodów rolniczych. — Sygnał czasu.
Godz. 3.30—4.25: Koncert gramofonowy.
Godz. 4.30—6.00: Koncert popołudniowy.
Godz. 6.00: Wskazówki dla pań domu (także w niedzielę).
Godz. 7.00—8.30 wiecz.: Odczyty.
Godz. 8.30: Różne reprodukcje wieczorne, poczem najnowsze wiadomości z dnia, sygnał czasu, meteorologia, wiadomości sportowe, teatr, służba filmowa.
Godz. 10.30—12.00 w nocy: Muzyka do tańca.

Praga, długość fali 368

Godz. 11.30 przed poł.: Wiadomości gospodarcze.
Godz. 2.00 po poł.: Wiadomości giełdowe.
Godz. 4.30—5.30: Koncert.
Godz. 5.45: Wiadomości giełdowe.
Godz. 6.15: Wiadomości gospodarcze.
Godz. 7.58: Meteorologia, poczem w związku z przedstawieniem wieczornem — najnowsze wiadomości, teatr, sport.

Wiedeń, długość fali 531 i 582,5.

Godz. 9.00 przed poł.: Sprawozdanie targowe.
Godz. 1.10 po poł.: Sygnał czasu.
Godz. 1.15: Wiadomości meteorologiczne.
Godz. 4.00: Wiadomości giełdowe.
Godz. 4.10: Koncert popołudniowy.
Godz. 6.15 lub 7.00: Podanie cen giełdowych, meteorologia.
Godz. 7.50 lub 8.05: Podanie czasu, najnowsze wiadomości, meteorologia.

Rzym, długość fali 425.

Godz. 1.00—2.00 po poł.: Wiadomości urzędowe.
Godz. 2.00—3.00: Koncert orkiestry Albergo Palazzo.
Godz. 5.00—5.40: Najnowsze wiadomości, giełda.
Godz. 5.40—6.30: Koncert orkiestry jazzbandowej „Albergo di Russia“.
Godz. 7.30—8.30: Wiadomości urzędowe.
Godz. 8.30: Najnowsze wiadomości, giełda, meteorologia.
Godz. 10.00: Znak czasu obserwatorium na kapitole.
Godz. 10.55: Najświeższe wiadomości.

POLSKIE
TOWARZYSTWO
RADJOTECHNICZNE

„P.T.R.“

(Sp. Akc.)

WŁASNA WYTWÓRNIA:

RADJO: części składowych
aparatury ~~~~~
lampek katodowych

oraz firm:

„Marconi's Wireless Telegraph Co. Ltd.“ w Londynie
„Societe Francaise Radioelectrique“ w Paryżu
„Sterling Telephone and Electric Co. Ltd.“

FABRYKA: Mokotów, ulica Narbuta Nr. 29,
telefony: 38-80, 182-16, 182-17, 38-83.

WYDZIAŁ SPRZEDAŻY: Salon Audycji, Pl. Saski,
Hotel Europejski. Telef. 38-86.

ADRES TELEGRAFICZNY: „WYSPOLRAD—WARSZAWA,
2471

Londyn, długość fali 365

Godz. 1.00—2.00 po poł.: Znak czasu z Greenwich, poczem koncert.

Godz. 4.00: Znak czasu z Greenwich. — Wykład.

Godz. 4.15: Koncert.

Godz. 5.15: Godzina dla dzieci — muzyka i bajki.

Godz. 6.00: Muzyka do tańca.

Godz. 7.00: Znak czasu z Big Ben, meteorologia, najnowsze wiadomości, wykłady.

Godz. 10.00: Znak czasu z Greenwich, meteorologia, najnowsze wiadomości.

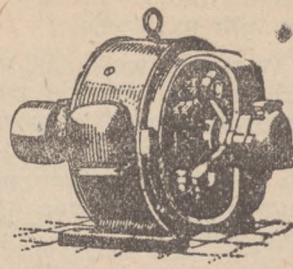
OGŁOSZENIA
w „Rynku Metalowym i Maszynowym” odnószą niezawodny skutek.

Nowo nawijanie
elektromotorów
i dynamomaszyn

Dorabianie nowych
kolektorów

Reparacje aparatów
elektr. i rozruszników

wykonuje szybko i tanio

Stefan Jagodziński

PRZEDSIĘBIORSTWO ELEKTROMECHANICZNE

Poznań, ul. Dąbrowskiego nr. 83

2078

Centrala Budowy Telefonów

Idaszak i Walczak

Tel. 1459.

Poznań - Plac Świątokrzyski nr. 4

Tel. 1459.

Nowoczesne urządzenia telefoniczne

pół i pełnoautomatyczne do komunikacji domowej i pocztowej

Urządzenia sygnalizacyjne wszelkiego rodzaju

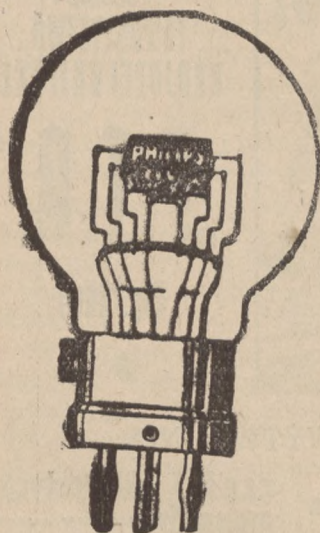
**Sprzedaż wszelkich przyborów i części
dla telefonów i dzwonek**

2215

RADJO!

Aparaty 4 lampowe jak i głośniki
najlepszej jakości!

Wszelkie części dla amatorów po niskich cenach

**PHILIPS
RADIO**

**Lampy Radjo
wszelkich typów**

wyrabia

Polsko-Holenderska Fabryka Lampek Elektrycznych

PHILIPS

**Oddział w Poznaniu
ulica Masztalarska 7a**

1869

AKUMULATORY ŚWIATOWEJ SŁAWY

STACYJNE wszelkich typów do
siły i światła

PRZENOŚNE dla oświetlenia wago-
nów, dla telegr., telef. i radjo- dla
starterów samochodowych, dla
wagonów i wózków akumulato-
rowych itd.

Wyrabia Fabryka

**POLSKIEGO TOWARZYSTWA
AKUMULATOROWEGO S. A.**
W BIAŁEJ (MAŁOPOLSKA)

Adres: Biała (Małopolska) Skrytka pocztowa 24

2726

DZIAŁ WYNAŁAZKÓW I POSTĘPÓW PRZEMYSŁOWYCH

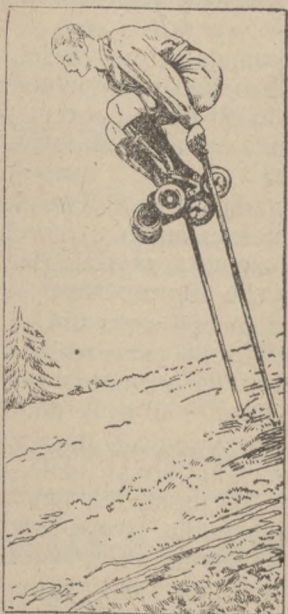
Krażki na bieg zwrotnkowy.

Każda pora roku przyczynia się do rozwoju właściwego sportu. Zima daje sposobność do wzmoczonego ruchu łyżwiarskiego, narciarskiego, saneczkowego. Latem zaś górę bierze sport kołowy i krażkowy, czyli zwrotnkowy.

Skok w pełnej jeździe.

Sport krażkowy, który słusznie nazwać można kółkowym sportem łyżwiarskim, to dawno pożądane rozwiązanie pragnień i życzeń wszystkich sportowców, którzy prócz kolarstwa, nie mieli innego

Naskok na tyczkach.

środką do ćwiczeń mechanicznego wzmoczonego ruchu nożnego. Sport krażkowy może służyć nie tylko jako sport i zabawa, ale w razie potrzeby i przy dobrej drodze nawet jako środek lokomocyjny, osobliwie dla młodzieży.

Długo pracowano nad udoskonaleniem tego sportu krażkowego, ale dopiero obecnie zdołano stworzyć przyrząd odpowiadający w zupełności swojemu zadaniu sportu, ćwiczenia oraz użytecznego środka lokomocyjnego.

W Ameryce, Anglii - Szkocji mają krażki bardzo obszerne zastosowanie.

Pewna kolońska grupa sportowa odbyła na krażkach w zygzakowatej jeździe na daleką odległość ponad 300 klm. przy b. dobrym stanie uczestników, zaś koloński rekordzista krażkowy odbył na arenie wyścigowej 12.5 klm. w przeciągu 27 min.

Niedosyć na tem, bo bieg na krażkach został już poddany odnośnym badaniom, celem przystosowania go do celów wojskowych i policyjnych.

Branie przeszkod — Skok przysiadekowy przez przeszkody.

Krażki drezneńskiej fabryki Laufrad A. G. Drezno — składają się z podstawy mm grubej blachy stalowej, która może zapomocą odpowiednich śrubek być dostosowana do różnych wielkości obuwia. Jestto zatem typ jednolity na wszelkiego rodzaju wielkości nogi ludzkiej. Każde łożysko czy podstawa spoczywa na trzech kółeczkach o ruchomych osiach i podwójnych łożyskach kulkowych. Na przedzie znajduje się para kółek umieszczonych tak, by łożysko spoczywało na osi, a kółka chodzą z boku obok łożyska. Trzecie kółko znajduje się zaraz za obcasem na własnej, ruchomej ślupkowej osi.

Położenie osi przednich kółek odpowiada technice anatomicznej nóg ludzkich oraz ich pozie podczas chodzenia, biegu i skakania. Zwrotki zatem nadają się do użytku na wszelkich drogach, głównych i polnych, gdzie tylko ruch kołowy jest możliwy. Nawet po drogach górskich i miękkich osiąga się bardzo silny bieg krażkowy.

Konstrukcja zwrotek daje wszelkie gwarancje pewności ruchów tak, że bezpiecznie można na nich

wchodzić i schodzić po schodach, nawet wstecz; można na nich wykonywać skoki i brać przeszkody nawet do wysokości pół metra w pełnym biegu: naturalnie, że potrzebne tu jest ćwiczenie i wprawa. Zawodowi sportowcy wykonują na zwrotkach przeróżne tańce, grają w piłkę rzutową i nożną bez najmniejszych trudności.

Zwrotki zatem, czy też krażki lub rolki — to sensacyjna nowość sportowa, która wkrótce zdobędzie sobie pierwszorzędne znaczenie.

Podnieść należy jeszcze i ten szczegół, że przy biegu zwrotkowym ręce pozostają zupełnie wolne i można się nimi posługiwać w celu przenoszenia pakunków i ciężarów, oraz wykonywania wszelkich innych czynności.

Wielkie zainteresowanie się krażkami ujawnia policja czynna i tajna. Bieg na zwrotkach ułatwi jej zapewne wykonywanie obowiązków stróża bezpieczeństwa publicznego, a szczególnie w pościgu

za złoczyńcami. Zapewne będzie bardzo interesujące dla publiczności przyglądać się wyścigowej jeździe na zwrotkach uciekających zbrodniarzy i ścigających ich policjantów.

Przy tych dogodnościach zwrotki wcale nie wiele zajmują miejsca. Łatwo je założyć i odpiąć od obuwia. Bez uciążliwości nosić je można w ręce, w plecaku, na rzemieniu przewieszonym przez ramię; nie zawadza schowane pod biurkiem, w siatce pakunkowej we wagonie kolejowym. Słowem: zwrotki wszędzie, zawsze i wszystkim oddają tylko przysługi, nigdzie i żadnym nie sprawiają trudności ani przeszkód.

Dzięki tym zaletom zwrotki są bardzo praktycznym i użytecznym narzędziem sportowem. Dlatego też mają wszędzie wielu zwolenników: nowy i stary świat interesuje się biegiem na zwrotkach. A co przyszłość im gotuje? Kto może to przewidzieć! I najśmielsze przypuszczenia okażą się skromnymi.

P. W.

Samojeżdżące elektro - krzesło.

Pod tą ciekawą nazwą wypuściła fabryka A. Tribelhorn u. Co. A.-G.)*, krzesło - automobil, przystosowane dla użytku ulicznego tak dla ludzi chorych i rekonwalescentów, jak zarówno i dla zdrowych.

Krzesło to jest tak skonstruowane, że każdy może z niego odrazu korzystać, nie potrzebując wcale poprzedniej nauki jazdy.

*) Feldbach am Zürichsee — Szwajcaria.

Z zewnątrz **elektro - krzesło** ma wygląd zwykłego, bardzo wygodnego, wysokiego krzesła z poręczami, zmontowanego na resorach, opierających się na osi pary rowerowych kół. Z przodu znajduje się nieduża platformka dla oparcia nóg, oraz kierownica, opierająca się o oś przedniego mniejszego koła kierowniczego.

Kierowanie ruchem skutecznia się posuwaniem kierownicy w prawo lub w lewo w zależności od pożądanej zmiany kierunków.

Krzesło - automobil może się poruszać tak naprzód jak zarówno i w tył, według życzenia pasażera. Normalna szybkość tego krzesła wynosi 3 km. aż do 8 kilometrów na godzinę, bowiem celem konstruktora właśnie jest dać lekką spacerową maszynę.

Bateria akumulatorów mieści się pod siedzeniem i jeden ładunek w zupełności wystarcza na przestrzeń aż do 30 km., poczem powinno nastąpić ponowne ładowanie akumulatorów, wzgl. ich zamiana na nowe.

Bateria składa się z 15—18 elementów akumulatorowych umieszczonych w trzech lekkich skrzynkach i jest obliczoną na wydajność 50 amperogodzin przy prądzie o sile 10 amperów.

Cały zapas energii wynosi 6—8 kilowatt-godzin, co jest w zupełności wystarczającym dla tak lekkiego wozu. Motor ma normalnie pół konia mechan. i jest obliczony na 30—40 volt. napięcia.

Kontroler (przrząd do puszczenia el. urządzeń w ruch) ma specjalną konstrukcję, dzięki której maszyna może się poruszać tak naprzód, jak zarówno i w tył, i wymaga dla swej obsługi li tylko **jednej reki**, prawej lub lewej, co jest zgoła obojętnem.

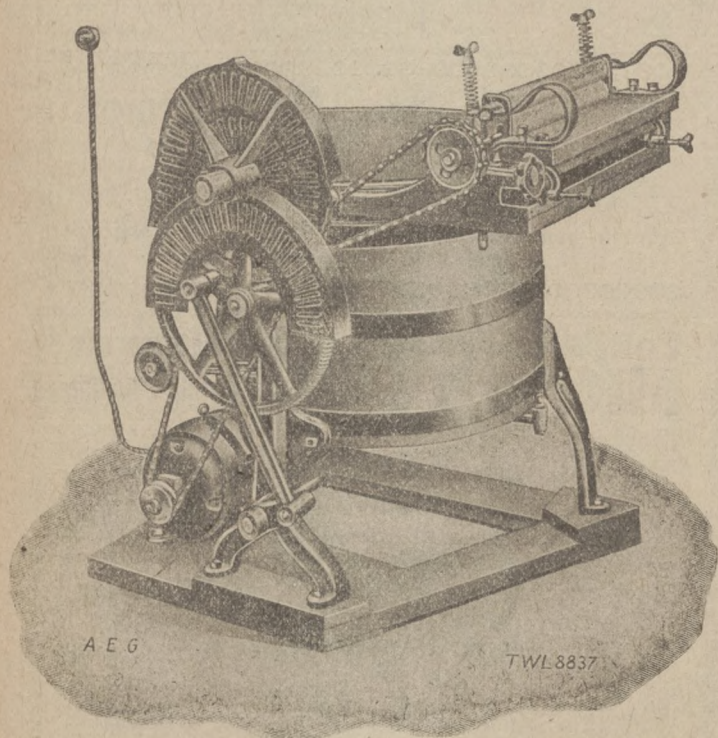
Elektro - krzesło jest zaopatrzone w teki dla książek lub czasopism, z których podróżujący może korzystać w czasie odpoczynku w parkach, za miastem, ogrodach itp.

Łatwość kierowania, prosta konstrukcja, wygodny a przyjemny spacer — oto są zalety, które daje ten pożyteczny wynalazek, mający w szczególności poważne znaczenie, jak powiedzieliśmy dla chorych i rekonwalescentów.

A. B.

Elektryczna wyżymaczka i maszyna do prania.

Jednym z najważniejszych zagadnień zastosowania techniki do użytku domowego jest **przejsię** od pracy ręcznej do użycia siły mechanicznej lub elektrycznej we wszelkiego rodzaju czynnościach, związanych z większą utratą energii.

Wiadomem jest, jak męczącym bywa dotychczasowy ręczny sposób domowego prania bielizny, nie mówiąc już o małoprodukcyjnej stracie czasu przy użyciu li tylko ludzkich rąk.

Obecnie gospodynie mogą się już pocieszyć, bowiem elektryczny motor stosuje się nawet... do pralnych maszyn i wyżymaczek, na skutek czego osiąga się poprostu niebywałą oszczędność czasu i pieniędzy.

Elektryczne urządzenie uskutecznia całą pracę prędzej, akuraciej, bez użycia sił ludzkich i znacznie taniej. **Skombinowane razem** wyżymaczka i maszyna do prania systemu zakładów **A. E. G. w Berlinie**, dają rzeczywiście wielkie korzyści i wygody dla domowego gospodarstwa.

Całe urządzenie, wraz z cylindryczną balją z dobrego drzewa jest zmontowane na desce z drzewa.

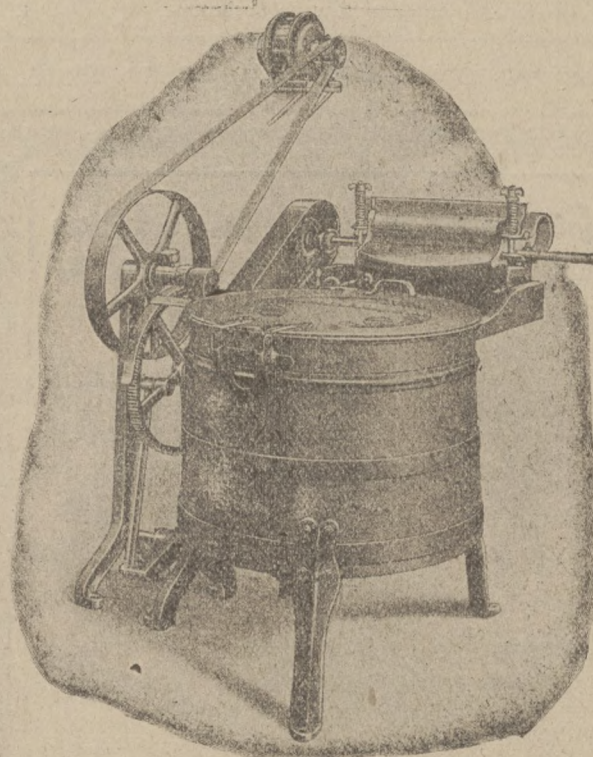
Motor ulokowany na dole na samej desce o sile $\frac{1}{4}$ — $\frac{3}{4}$ PS. (konie mechaniczne), łączy się sznurem ze zwykłym kontaktem lampowym i pracuje cicho, bez żadnych przerw. Rzeźmienny przewód łączy go z osią, na której jest nasadzone urządzenie, dokonujące prania w balji.

Przed balją na górze, na wysokości pasa człowieka jest domontowana wyżymaczka, którą praczą na życzenie puszcza w ruch lub zatrzymuje przy pomocy pojedynczego mechanizmu. — Fabrykuje się urządzenia różnych wielkości od 80 do 200 litrów, na którą to ilość powyżej wspomniany motor do $\frac{3}{4}$ koni mech., jest w zupełności wystarczającym.

Maszyna może wykonywać swe czynności prędzej lub wolniej w zależności od życzenia osoby obsługującej aparat. Zajmuje maksymalnie 1 m³ przestrzeni tak, że może być ulokowana do pracy w każdej ubikacji, nawet najmniejszej.

Jestto niewątpliwie poważnym postępem w dziedzinie wygód domowych — postępem, który zaoszczędza wiele ludzkich sił a jednocześnie daje poważne korzyści pod względem **ekonomii czasu** oraz kosztów prania.

Zagranica już wykorzystuje należycie ten prosty a tak pożyteczny wynalazek. Spodziewać się należy, że i u nas z biegiem czasu gospodzie nasze przy pewnej propagandzie ze

strony zainteresowanych fabryk, budujących te maszyny, przejdą z ręcznego prania na nowy sposób — elektro - mechaniczny, który zapewni im poważne korzyści i czystość bielizny.

(Technik u. Industrie) — Inż. A. B.

Z wiedzy i praktyki

Składane beczki.

Koszty przewozu towarów naogół są wysokie nie tylko u nas lecz również w innych państwach. Wobec powyższego ogólnym staraniem wszystkich było i jest przynajmniej coś zyskać na wydatkach przewozowych, przynajmniej w stosunku do tary przewożonego towaru.

Jeśli można się pogodzić co do wydatku na opakowanie towaru to, z drugiej strony, w wypadkach zwrotu tary sprzedawcy, koszt jej przewozu jest czystą stratą.

Ażeby zmniejszyć tę stratę dla towarów płynnych, przewożonych w beczkach, firma „Victory Pipe Joint Co” buduje ostatnio nowy typ beczek dla przewożenia kwasu octowego.

Beczki te składają się z dwóch części, które do napełniania łączą się przy pomocy flanszy kauczukowej. Każda część ma formę stożkową. Wobec czego, po wypróżnieniu beczki, można włożyć jej jedną część w drugą, oszczędzając w ten sposób na miejscu, które zajmuje próżna beczka. Dzięki tej kombinacji koszty przewozu powrotnego tary są prawie dwukrotnie mniejsze jak przy zwrocie zwykłych beczek.

A.

Pozłacanie.

Podajemy poniżej kilka przepisów na pozłacanie przedmiotów, nie posługując się przytem drogą galwaniczną:

1. 7,0 gr. chlorku złotowego, 1 gr. potasu azotowego i 3,5 gr. chlorku amonowego rozpuszczamy w 200 ccm. wody. Płynem tym napajamy ca. 120 gr. nieapreturowego płótna i suszymy. Wysuszone płótno spalamy i otrzymujemy złoto zawierający cunder, którym pocieramy odnośnie przedmioty, maczając uprzednio cunder w roztworze soli kuchennej. W końcu polerujemy przedmioty krwawnikiem.

Chcąc otrzymać czerwone pozłocenie, dodajemy do roztworu powyżej opisanego nieco chlorku miedziowego względnie azotanu miedziowego (3—5 gr.).

2. Roztwór sporządzamy z 20 gr. chlorku złotowego, 40 do 60 gr. cyanku potasowego, Kalium cyanatum, 5 gr., kamienia winnego — Tartarus depur. i 100 gr. wody mieszamy z 100 gr. kredy spławionej.

Za pomocą płatka wełnianego pocieramy powyższą papką przedmioty, mające być pozłoczone.

Wyżej podanymi sposobami możemy pozłacać przedmioty: z miedzi i mosiądzu, lecz nie możemy stosować tych przepisów do pozłacania przedmiotów ze srebra.

L.

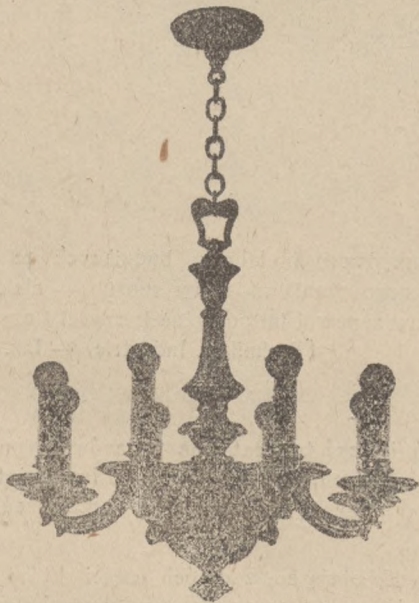
Prosimy powoływać się na nasze pismo.

Fabryka lamp. elektrycznych i wyrobów metalowych

N. Gruszkiewicz, Warszawa

Leszno 6.

Rok założ. 1898. Telefon 260-07. Rok założ. 1898.

2706

Wyłączna sprzedaż na Rzp. Pol. i w. m. Gdańsk
szkieł oświetleniowych
huty „Hortensja”

ZABAWKI

wyrabia:

Baki z wieżą Eiffel, wirujące w każdej pozycji,
Samoloty o własnej sile latające, 2565 b
Fru - Fru! latająca śmigła,
Karuzele z mechanizmem obrotowym,
Aparaty do rysowania deseni artystycznych,
Odlewy malowane w kartonach jak: wojsko i t. p.
Armatki ruchome, pneumatyczne

Wytwórnia Zabawek „Precyzja” Inż. Bolesław Stan
Poznań - Sołacz, Podolska 2

Gdańska Fabryka Akumulatorów

„DAFA”

Wilhelm Drenker sen.

Gdańsk-Wrzeszcz, Mirchauer Weg 83—40. Tel. 41976.
(przeszło 30-letnich doświadczeń). 2189

Zakład Wyrobów Drucianych

MICHAŁ RUS, Zadziele - Żywiec

Poleca solidnego wykonania sprzęty kuchenne i przybory dla gospodarstwa domowego z drutu, cynowane oraz druciane siatki tkane i plecione, materace do łóżek, wycieraczki do butów i wszelkie w zakres wchodzące wyroby druciane. 2545

Liny stalowe i żelazne, drut kolczasty,
siatki do ogrodzeń, drut żelazny
ocynkowany i nieocynk.
gwoździe: 2221

Włocławska Fabryka Drutu dawn. C. Klauke
Sp. Akc. w Włocławku.

OSTRZEŻENIE!

Nie oddawajcie za bezcen starego żelaza, gdyż kupujemy i płacimy gotówką najwyższe ceny. Nie kupujcie siatek drucianych do ogrodzeń nie przekonawszy się wrzód o cenie u nas 2586

MODRO i RZEPCHYŃSKI
POZNAN, Franciszka Ratajczaka 15 — tel. 2229

Powszechnie znana

Spawalnica „REKORD”
w ŁODZI, ul. Główna 36 — (wł. L. Taler)

przyjmuje do spawania najpoważniejsze naprawy popękanych motorów samochodowych, karterów aluminiowych itd. Wyrób aparatów i palników do spawania oraz masowy wyrób ram i wideł rowerowych. 2533

Ceny znacznie zredukowane!

2719

ROWERY • RAMY ROWEROWE
GUMA: HUTCHINSON, MICHELIN,

Dostawa natychmiastowa

WOLBER

Składy rowerów żądają nowe cenniki

Hurtownia rowerów A. Grünberg,

Gdańsk
Faulgraben 19

Resory
do powozów

w wszelkich rozmiarach lub podług nadesłanych wzorów poleca 2353

Wytwórnia resorów P. MARCINIAR, Starkowo p. Błotnica (Pozn.)

„UNIA”

ZJEDNOCZONE FABRYKI MASZYN

dawniej A. Ventzki, Blumwe i Peters Sp. Akc.

Adres dla depesz: „Unia” Grudziądz Telefony nr. 924—927

Centrala w Grudziądzu

poleca znane ze swej dobroci, patentami zastrzeżone:

pługi jedno i wieloskibowe
pielniki, obsypniki
kultywatory i brony sprężynowe
brony polowe i łukowe
siewniki rządowe do zbóż i burak.

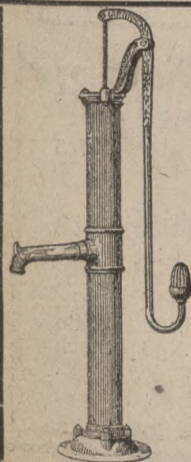
grabie konne cało i półautoma-
tyczne, oraz
grabie włościańskie „Tygrysiątko”
kartoflarki (kopaczki do kartofli)
parniki, płóczki, gniotowniki

Jako nowość:

znaczniki - dołowniki do kartofli
• znaku ZD 2, 3 i 4 rządowe
siewniki rządowe „Turbo” dla go-
spodarstw małych rolnych
siewniki - kupkowniki do siewu
redlinowego i kupkowego

Do nabycia we wszystkich syndykatach, spółkach rolniczo - handlowych
i większych składach maszyn rolniczych. Na żądanie katalogi i oferty

2068

POMPY RÓŻNEGO RODZAJU

2720

do zapędu ręcznego, mane-
żem i mechanicznego, do
studzien zwykłych i głębokich

Wiercenie studzien
zwykłych i artezyjskich

J. Kopczyński i Sp.

Poznań, ul Łazarska 30
Nr. tel. 60-42. Rok zał. 1893

Fabryka pomp i przedsiębiorstwo wier-
cenia studzien

ODDZIAŁ W BYDGOSZCZY

ul. Dworcowa nr. 46.

ZBIORNIKI ŻELAZNE

750 litr. 4.200 litr. 13.800 litr.
2 000 „ 4.500 „ 17.000 „
3.000 „ 5.250 „ 20.000 „

oraz inne różnej wielkości

beczki żelazne i ocynkowane, beczkowozy
z zapalem benzynowym do pompowania
cieczy (Fäkalienwagen)

ma natychmiast do sprzedania

GÓRNOŚLĄSKI PRZEMYSŁ METALOWY

Tarnowskie Góry 2616

TOWARZYSTWO AKCYJNE FABRYK BUDOWY TRANSMISJI, MASZYN I ODLEWNI ŻELAZA J. JOHN W ŁODZI

Własne biura sprzedaży:

W WARSZAWIE
Aleje Jerozolimskie 51

WE LWOWIE
Zyblikiewicza 39

W POZNANIU
Cieszkowskiego 8

W KRAKOWIE
Basztowa I. 24

W KATOWICACH
Batorego 4

Adres telegraficzny:
„TRANSMISJA”

W LUBLINIE
Krakowskie-Przedmieście 58

PĘDNIE (transmisje). Łożyska samosmary. Wieszaki. Wałki. Sprzęgła stałe i rozłączane: kłowe i cierne. Koła pasowe i linowe. Naprężacze pasów. Kierowniki pasowe. Wykonanie dokładne. Kontrola sprawdzianami różnicowymi. Produkcja masowa na skład; terminy krótkie.

KOŁA zębate czołowe i stożkowe z zębami obrabianymi na specjalnych automatach.
TOKARKI pociągowe, szybkoobrotowe z wałkiem pociagowym do toczenia i śrubą pociagową do gwintów. Budowa mocna. Wykonanie serjami bardzo dokładne. Wrzeciona szlifowane. Każda tokarka próbowana i kontrolowana protokolarnie.

2639

Dostawa ze składów lub w terminach krótkich.

WIERTARKI kolumnowe ze skrzynką biegów (8 szybkości) i samodzielnym posuwem wrzeciona (4 szybkości) dla wiercenia otworów do 32 i 40 mm.

KOTŁY STREBEL'A, oryginalne do ogrzewania centralnych.

WALCE młyńskie i inne przedmioty żeliwne utwardzone.

RUSZTY ekonomiczne własnego systemu i wszelkie odlewy.

H.KOETZ NAST.
TOW. AKC.
**FABRYKA KOTŁÓW
PAROWYCH**

BUDOWA MASZYN I ODLEWNI ŻELAZA
MIKOŁÓW, GORN. ŚLĄSK.

URZĄDZENIA
DLA BROWARÓW I
GORZELNI.
OKOŁO 500 PRACOWNIKÓW

„Der Eisenhändler”

Otto Hoffmann Wydawnictwo w Bunzlau na Śląsku.

Znane najlepsze i ulubione pismo fachowe dla branży żelaza, towarów żelaznych, narzędzi, sprzętów domowych i kuchennych oraz handlu maszyn itp. Najlepszy informator źródeł zakupu i organ ogłoszeniowy dla wymienionych branż.

Wychodzi od 30-tu lat i dwa razy w tygodniu. Abonować można z przesyłką włącznie za 13.50 zł. kwartalnie w admin. „Rynku Metal. i Masz.” w Poznaniu, Wielka 10. Telef. 2277. Kalendarze „Eisenhändler” jeszcze na składzie, 1 egz. kosztuje 9,— mkn (płatne w złotych polskich po kursie dnia) i kosztą polecanej przesyłki.

FABRYKA OGRZEWANIA
CENTRALNYCH I APARATÓW
INŻ. J. H. B. TEEPE

**GARNKI
kondensacyjne**

jako 20-let. specjalność:
30 000 sztuk w ruchu.

Łódź, Kopernika 40.

2659

I. B. Mazurkiewicz i J. Białowas

CHEŁM
woj. Lubelskie

2735

polecają **wszelkie narzędzia rzemieślnicze** jak: imadła stołowe dwóch wielkości i in., zegarmistrzowskie imadła ręczne (fajklubki), różne klucze francuskie, szwedzkie, cęgi, winkle, cyrkle, cęgi do rur, imadła do rur, śrubociągi, dziadki do orzechów, młotki uniwersalne i t. d. po cenach bezkonkurencyjnych.

Wykonanie precyzyjne, wyrób krajowy.